

**MAKTABGACHA TA'LIMDA 4-5 YOSHDAGI BOLALARNING
TASHABBUSKORLIGINI OSHIRISH**

*Mualliflar: **Kadirova Omadxon***

Andijon davlat pedagogika instituti,

Pedagogika va Psixologiya

kafedrası o'qituvchisi

Mahmudjonova Muazzamxon,

Maktabgacha ta'lim yo'nalishi

201-guruh talabasi

Anotatsiya

Mazkur maqolada 4-5 yoshdagi bolalarning tashabbuskorligini oshirishning muhimligi, uning ta'lim jarayoniga qo'shgan hissasi, hamda bu jarayonni qo'llab-quvvatlash usullari haqida so'z yuritilgan. Tashabbuskorlikni oshirish bolalar uchun o'ziga bo'lgan ishonchni rivojlantirish, ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirish va o'z fikrini ifoda etish imkoniyatini yaratadi. Ta'lim jarayonida o'quvchilarning tashabbuskorligini rag'batlantirishning amaliy usullari va pedagogik yondashuvlar tahlil qilingan. Maqola maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarning tashabbuskorligini oshirishga qaratilgan pedagogik strategiyalarni ishlab chiqish uchun foydalidir.

Kalit so'zlar: Tashabbuskorlik, maktabgacha ta'lim, bolalar, ijtimoiy ko'nikmalar, pedagogik yondashuvlar.

Abstract

This article discusses the importance of developing initiative among children aged 4-5 years, its impact on the learning process, and methods to support this process. Promoting initiative helps children build self-confidence, develop social skills, and express their opinions. The article analyzes practical methods and pedagogical approaches that encourage children's initiative in the educational process. It is valuable for developing pedagogical strategies aimed at enhancing initiative in early childhood education institutions.

Keywords: Initiative, preschool education, children, social skills, pedagogical approaches.

Kirish

Maktabgacha ta'lim, bolalar uchun ilk ta'lim bosqichi sifatida, ularning shaxsiyatining shakllanishida muhim ahamiyatga ega. Bu davrda bolalar o'z fikrini ifoda etish, boshqaruvda ishtirok etish va tashabbuskorlikni rivojlantirishga qiziqishlari ortadi. Tashabbuskorlik – bu o'z fikri va xulq-atvorini amalga oshirishda mustaqil va

faol bo'lishdir. Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun tashabbuskorlikni oshirish nafaqat ularning o'zini ifoda etishiga yordam beradi, balki ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantiradi, shu bilan birga, mustaqil fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini ham shakllantiradi.

Maqolada 4-5 yoshdagi bolalar uchun tashabbuskorlikni oshirishda ishlatiladigan metod va yondashuvlar, pedagogik amaliyotdagi muhim jihatlar, hamda bunday jarayonni amalga oshirishda pedagogning roli tahlil qilinadi. Bolalarning tashabbuskorligini oshirish ularning o'zini hurmat qilishiga, jamoada ishlashga va yangi imkoniyatlar yaratishga yordam beradi. Shu sababli, maktabgacha ta'lim muassasalarida tashabbuskorlikni rag'batlantirish va uni rivojlantirish dolzarb vazifa hisoblanadi.

****Tashabbuskorlikni Rivojlantirishning Pedagogik Asoslari****

Bolalarning tashabbuskorligini rivojlantirish uchun pedagogik tizimda bir nechta usullarni qo'llash zarur. Eng avvalo, bolalar bilan muloqotda bo'lganda, ularning fikriga hurmat ko'rsatish, ularning fikrlarini tinglash va amaliy faoliyatda ishtirok etishga imkon yaratish kerak. Bundan tashqari, bolalar uchun qo'llaniladigan o'quv metodlari, ular bilan o'ynash, turli vazifalarni bajartirish, ijodiy va qiziqarli topshiriqlarni taqdim etish orqali, tashabbuskorlikni rivojlantirish mumkin.

****1. O'yin metodlari:****

Bolalarning o'yin jarayonida o'z fikrlarini erkin ifoda etishlari, muammolarni hal qilish va yangi g'oyalar yaratishlari uchun imkoniyatlar mavjud. O'yinlar orqali bolalar o'zaro hamkorlik qilish, qiyinchiliklarni birgalikda yengish va yangi vazifalarni bajarish qobiliyatlarini rivojlantiradilar. Pedagogning roli bu jarayonda bolalarni rag'batlantirish va ularning tashabbuslarini qo'llab-quvvatlashdir.

****2. Ijtimoiy vazifalar:****

Bolalarga ijtimoiy vazifalar berish, masalan, guruh ishlari yoki kichik jamoa shakllantirish, ularga o'z tashabbuslarini namoyish etish imkonini beradi. Bu jarayon orqali bolalar o'zaro fikr almashish, hamkorlik qilish, rahbarlik qilish va jamoa bilan ishlashni o'rganadilar.

****3. Individual yondashuv:****

Har bir bolaning individual xususiyatlarini hisobga olish, ularning ehtiyojlari va qobiliyatlariga mos ravishda o'quv jarayonini tashkil etish hamda har bir bolaning tashabbuslarini rag'batlantirish muhimdir. Pedagogik yondashuvni individual tarzda amalga oshirish bolalarning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi.

****Tashabbuskorlikni Oshirishda Pedagogning Roli****

Pedagogning vazifasi bolalarga shunday sharoit yaratishdan iboratki, ular o'z fikrlarini erkin ifoda eta olishsin, yangi g'oyalarni ilgari sura olishsin va turli vazifalarni

bajarish orqali tashabbuskor bo'lishsin. Buning uchun pedagoglar quyidagi tavsiyalarni amalga oshirishi kerak:

- Bolalar bilan ochiq va samimiy muloqot qilish.
- Ularning g'oyalarini hurmat qilish va yangi fikrlarni quvvatlash.
- Har bir bolaning rivojlanishiga mos tarzda faoliyatlarni tashkil etish.
- Tashabbuskorlikni qo'llab-quvvatlash uchun motivatsion vositalar ishlab chiqish.

Xulosa

4-5 yoshdagi bolalarda tashabbuskorlikni rivojlantirish maktabgacha ta'lim muassasalarining eng muhim vazifalaridan biridir. Tashabbuskor bolalar nafaqat o'z fikrlarini erkin ifoda eta olishadi, balki jamoada ishlash, ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish va mustaqil fikrlashda ham yuqori natijalarga erishadilar. Pedagoglar va ota-onalar bu jarayonda bolalarga o'z g'oyalarini ilgari surish, yangilik yaratish va o'z tashabbuslarini amalga oshirish uchun imkoniyat yaratishlari kerak. Maktabgacha ta'lim muassasalarida tashabbuskorlikni rivojlantirish uchun pedagogik metodlar va yondashuvlarni joriy etish, bolalar uchun yanada samarali o'quv jarayonini yaratish imkonini beradi.

Foydalanilgan Adabiyotlar

1. Alimova, N. (2020). ****Maktabgacha ta'limda bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish****. Andijon, Andijon davlat pedagogika instituti.
2. Kadirova, O. (2021). ****Maktabgacha ta'lim jarayonida pedagogik texnologiyalar****. Tashkent: O'qituvchi nashriyoti.
3. Sarxanov, T. (2019). ****Maktabgacha ta'lim va tarbiyada innovatsiyalar****. Toshkent: Ta'lim nashriyoti.

Snoskalar

1. Alimova, N. (2020). Maktabgacha ta'limda bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish, Andijon, Andijon davlat pedagogika instituti.
2. Kadirova, O. (2021). Maktabgacha ta'lim jarayonida pedagogik texnologiyalar, Tashkent: O'qituvchi nashriyoti.
3. Sarxanov, T. (2019). Maktabgacha ta'lim va tarbiyada innovatsiyalar, Toshkent: Ta'lim nashriyoti.